Innhold:

Side 1:	*Innhold*
Side 2:	*Informasjon*
Side 3:	*Leder*
Side 4:	*Arbeidsåret*
Side 6	*Fylkeskontor og fylkesstyret*
	Medlemsfordeler
Side 7	*Oversikt lokallag*
Side 8	*Utvalg*
Side 11	*Medlemsutvikling*
	Fylkesårsmøte
Side 12	*Forslag og vedtak fylkesårsmøte*
Side 15	*Valg fylkesårsmøte*
Side 17	*Jordbruksforhandlingene*
Side 21	*Landsmøte i Norsk Bonde- og Småbrukarlag*
Side 26	*Samling for tillitsvalgte*
Side 27	*Deltakelse møter og arrangementer*
Side 29	*Prosjekter*
Side 33	*Freda rovvilt*
Side 34	*Andre aktiviteter/saker*
Side 41	*Covid 19*
Side 43	*Fjøset på Åseng/Maihaugen*

OPPLAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Kontorsted:

Landbrukssenteret (Felleskjøpet), Lillehammer Adresse: Industrigt. 56, 2619 Lillehammer

Åpningstid: Man. til tor. kl. 09.00 – 14.00

Landbrukssenteret (Felleskjøpet), Lillehammer. Adresse: Industrigt. 56, 2619 Lillehammer

Telefon:	*61 25 75 70*
Mobil:	*90990043*

E-post: oppland@smabrukarlaget.no
Hjemmeside: www.smabrukarlaget.no/oppland
Facebook: www.facebook.com/opplandbondeogsmabrukarlag/?ref=bookmarks

Bankgiro: 9365 12 04052
Org.nr: 971536950

Fylkessekretær: Annette Jørstad

Årsmeldinga blir lagt fram på årsmøtet 20.03.2021.

Med hilsen styret i Oppland Bonde- og Småbrukarlag

Astrid Olstad, Cecilie Sørli, Bjørn Rustestuen, Randi Hasvoldseter, Jarmund Øyen, Elin Marie Ulsaker, Leif Arne Kvisberg, Vidar Hagen og Niklas Grøtrud

Forsidebilde:
Dølafe på beite. Foto: Trond Klaape

Leder:

Gode medlemmer og tillitsvalgte i Oppland Bonde og Småbrukarlag.

Da årsmeldinga for 2019 gikk i trykken, falt det meg ikke inn, at det skulle bli min jobb å skrive hilsen fra lederen til dere. Men året 2020 har vært et år med overraskelser og uforutsigbare hendelser på mange måter, og denne helsinga er en del av alt dette.

Organisasjonsmessig har lederskapet i Oppland Bonde og Småbrukarlag (OBS) aldri vært så skiftende gjennom et arbeidsår. Årsakene til at to nestledere og lederen har vekslet på med lederskapet gjennom året er sammensatt, og dette er ikke plassen for utdypinger på det området. Men etter at Trond Klaape trakk seg som leder i OBS 1. september 2020, har det falt i min lodd å ha ledertrøya.

Jordbrukspolitisk har ikke 2020 markert seg som det sterkeste året. Vi inngikk en såkalt forenklet jordbruksavtale, og det medførte små endringer i inntektsmuligheten for jordbruket. Likevel mener jeg det var rett i den situasjonen som landet var i og fortsatt er i, at jordbruket, som en av få næringer som fikk gjennomført forhandlinger, viste solidaritet og sympati med de som har mistet arbeidsplassen, eller på andre måter sliter med å ha et levebrød. Samhold og ansvar er et viktig begrep. Dette året har for alle mest av alt handlet om covid 19, smitte og om å holde samfunnet i virksomhet. Vi har forhåpentligvis lært ei lekse om sårbarhet, om at fri flyt av arbeidskraft og handel ikke er bærekraftig og at desentralisert spredt bosetting er en stor fordel. Beredskap for mat og medisiner har fått alt for lavt fokus. Jeg erkjenner at styresmaktene har gjennomført mange nødvendige grep for å dempe smittepress og holde hjulene i gang. Men det er også grunn til å understreke at det har vært for lite fokus på matsikkerhet og beredskap, og økt bruk av norske ressurser i matproduksjonen. Videre er det all grunn til å understreke at 2021 må bli et år med vekst i lønnsomhet og inntektsmuligheter for oss som produserer maten. Tida er overmoden for å omsette politiske festtaler til virkelighet. Vil samfunnet ha et jordbruk over hele landet må det samme samfunnet være villig til å prioritere norske produkter når maten handles. Produksjonsmåten må vektlegges og kvalitet må gå foran pris. I OBS er vi godt i gang med innspill til våre forhandlere i jordbruksforhandlingene. Arbeidet har pågått siden i oktober. Når dette skrives med det samme nyttåret 2021 er født, så har vi en målsetting om å få hele OBS med oss på disse kravene vi mener er nødvendig. Krav som er nødvendig for å sikre lønnsomhet og drift på alle gårdsbruk. Krav som sikrer

forbrukerne et størst mulig utvalg av mat produsert på norske ressurser, og krav som øker både sjølforsyning og kvalitet.

I dette meldingsåret har vi lagt stor vekt på å formidle våre landbrukspolitiske budskaper. Aktiviteten i regional og lokalpressen har vært stor, og budskapene allsidige. Hensikten er todelt. Våre medlemmer ser at vi tillitsvalgte er i arbeid, og at vi formidler våre landbruks- og matpolitiske synspunkter til alle som leser aviser. Med andre ord, til de som skal spise produktene våre. Til de som er venner av det norske jordbruket og til de som blir det, med en saklig informasjon og opplysning om jordbrukets mange oppgaver.

Medlemstallet i OBS er stabilt, men vi vil i 2021 arbeide med en vekst også her. Bonde og Småbrukarlaget har en god landbrukspolitikk som vil være til beste for de aller fleste bønder i Oppland, og en større oppslutning er mulig. Større oppslutning av produsenter gir større muligheter for gjennomslag. Når det med ujevne mellomrom snakkes om samhold og enighet i jordbruksnæringa, så er vi i utgangspunktet enige i det, men det er enda viktigere hva vi står sammen om. Er det å opprettholde alle de gjenværende brukene og samtidig få lys i nye vinduer så må organisasjonene arbeide for det. Er det å ha et jordbruk over hele Oppland, og å bruke alle matproduserende arealer til å produsere mat på, så er det en del av samme jobben. Året som denne meldinga omhandler har vært et anderledesår på mange måter for oss alle i hele samfunnet. La året 2021 også bli et anderledesår. Men et anderledesår med positive fortegn for jordbruket der vi starter omstillinga til et jordbruk over hele landet og til en mattrygghet basert på norske ressurser til en riktig pris.

Godt arbeidsår.

Astrid

Arbeidsåret 2020.

Det har i meldingsåret vært avholdt 10 styremøter hvorav 3 elektroniske møter og behandlet 58 saker. Siste styremøte før sommeren ble avholdt på Smee gård sør for Lillehammer. Det har vært deltakelse i 13 samarbeidstiltak, prosjektsamarbeid og rådsutvalg. Av disse har det vært hovedfokus på 6 samarbeidstiltak: Partnerskap landbruk, både overbygning på ledernivå og arbeidsgruppe. Partnerskapet er i regi Fylkeskommunen og har som mål å samhandle om ulike tiltak innen landbruket. Innsamling av plast i regi Skåppå. Rovvilt. Psykisk helse i landbruket, prosjekt i regi Landbruksrådgivingen i Innlandet og ulike utmarkssaker i samarbeid med enkeltmedlemmer og lokallag. Av de 13 har OBS hatt representasjon i 7

interne utvalg i NBS. Internt i OBS har det, i tillegg til arbeidsutvalg i styret, vært utvalg og arbeidsgrupper innen freda rovvilt, generelle utmarkssaker, skrivegruppe og arbeidsgruppe som skal forberede innspill til jordbruksforhandlingene 2021. Se oversikt under «Utvalg»

Terje Holen har en 25% stilling i NBS som verveansvarlig og er engasjert av OBS i arbeidet med oppfølging av medlemmer med manglende betaling av medlemskontingenten. I tillegg har Terje Holen fulgt opp enkeltsaker på vegne av styret og forfattet en del brev.

Det har i dette arbeidsåret vært spesielt fokus på synlighet av OBS sin landbruks- og matpolitikk. Jordbruket i Oppland og rovviltforvaltning.

Prosjektet «sporhunder på freda rovvilt» har vært ledet av Annette Jørstad. Prosjektet «sporhunder på freda rovvilt» er finansiert av FKT midler fra fylkesmannen i Oppland. Prosjektet Fra Jord til Bord har vært ledet av Terje Holen med Trond Klaape som pedagogisk ansvarlig. Fra Jord til Bord har vært finansiert gjennom støtte fra utdannings og rekruteringsmidler fra fylkesmannen i Oppland. Prosjektet fra Jord til Bord ble avsluttet i juni 2020.

Styremedlemmene har som tidligere år, hatt fadderansvar for lokallagene i OBS. Det meste av kontakten med lokallag har foregått med utveksling av e-post og sms fra og til fylkeskontoret og gjennom direkte kontakt med styrets leder. Intern informasjon har stort sett vært gjennom bruk av e-post, hjemmeside og sosiale medier. Det er holdt et elektronisk informasjonsmøte med lokallagene, i desember 2020. Dette er en møteform som styret vil prioritere også i 2021, da informasjon og ideutveksling er viktig for livet i organisasjonen. Ekstern informasjon har foregått gjennom OBS sin hjemmeside og facebookside. I tillegg har skrivegruppa gjort en stor innsats for synlighet gjennom leserinnlegg i lokale og regionale aviser. Laget har også en egen Instagramkonto som har vært brukt i noen grad. Erfaringen gjennom året viser at Instagram trekker flere liketrykk enn facebook. Det er også flere yngre følgere på instagram enn på facebook.

Snøhetta
Regnskap

Fylkesstyret og fylkeskontor.

På grunn av et operativt inngrep og rehabilitering hadde fylkesleder Trond Klaape sykepermisjon deler av januar og februar 2020. Elin Rømyhr Haugen var fungerende fylkesleder i perioden. Han ble videre innvilget permisjon fra mai og fram 31. august. Trond Klaape gikk av som leder i OBS 1. september 2020. Nestleder Astrid Olstad rykket opp som fylkesleder i permisjonstiden og overtok som leder fra 1. september 2020. Nestleder ble Elin M. Ulsaker i samme periode. På styremøte 15.juni 2020 nedsatte styret et arbeidsutvalg bestående av leder, nestleder og Vidar Hagen. Vararepresentant til arbeidsutvalget Jarmund Øyen.
Cecilie Sørli, fikk forlenget sin permisjon til oktober 2020. I hennes permisjonstid var Kristian Ekre fast styremedlem.
På grunn av svekket økonomi i OBS, har styret sett seg nødt til å redusere stillingen som fylkessekretær. Formelt ble dette gjort ved at Annette Jørstad ble sagt opp fra sin stilling som fylkessekretær i sin nåværende stilling på 70%. Annette Jørstad ble samtidig gitt tilbud om en ny redusert stilling. I utgangspunktet var tilbudet 50% stilling som også innebar endring av en del arbeidsoppgaver. Det ble tilbudt flere aktuelle stillingsstørrelser. Etter et siste tilbud om 30% stilling, avslo Annette Jørstad tilbudet om ny redusert stilling, og medelte styret at hun ønsket å avslutte arbeidsforholdet sitt i OBS. Med oppsigelsestid og uttak av opparbeidet ferie, slutter Annette Jørstad i OBS den 29. januar 2021.

Medlemsfordeler:

Medlemmene i OBS har rabatt på sine forsikringer gjennom NBS sin avtale med Gjensidige Forsikring. Ny medlemsavtale ble inngått mellom NBS og Gjensidige våren 2020. Se forsikringsavtale her:
https://www.gjensidige.no/naringsliv/kundefordeler/organisasjonavtaler/norsk-bonde-og-smabrukarlag

NBS har også advokatavtale med Advokatfirmaet Henriksen Grande & Co. ANS. Når det gjelder muligheter for rimelige overnattinger har NBS avtale med P-hotell i Oslo, Bergen og Trondheim. Se hjemmesiden for informasjon om avtalene: https://www.smabrukarlaget.no/norsk-bonde-og-smabrukarlag/medlem/medlemsfordeler/

OBS har samarbeidsavtale med Ramirent hvor medlemmene får rabatt på leie av utstyr, og avtale med advokatfirmaet Thallaug ANS på Lillehammer. Medlemsnr. må oppgis ved henvendelse.

Oversikt over lokallag og regionlag 31.12.20

Lokallag:	*Fornavn*	*Etternavn*
Lesja/Dovre BS	*Odd*	*Gråberg*
Skjåk BS	*Esben*	*Bjørnstad*
Lom BS	*Hallvard*	*Helland*
Vågå BS	*Live*	*Langøygard*
Nord-Fron BS	*Ole Petter*	*Berget*
Sør-Fron BS	*Ola*	*Rundsveen*
Ringebu-Fåvang BS	*Thomas*	*Ødegård*
Øyer/Tretten BS	*Eirik*	*Nordlien*
Gausdal BS	*Trond*	*Klaape*
Fåberg BS	*Bjørn*	*Rønning*
Biri og Vardal BS	*Randi*	*Hasvoldseter*
Toten BS	*Per Idar*	*Vingebakken*
Hadeland BS	*Kristin*	*Madsen*
Søndre Land BS	*Inger Lise*	*Sveum Aasbekken*
Torpa og- Omland BS	*Marte*	*Olsen*
Etnedal BS	*Nils Arne*	*Sveen*
Nord Aurdal BS	*Tom*	*Myrheim*
Øystre Slidre BS	*Marit Helene*	*Bryhn-Svensen*
Vestre Slidre	*Yvonne*	*Tonnaer*
Vang BS	*Kjell Anders*	*Haugen*
Hedalen BS	*Torunn*	*Hagen Bolstad*
Region Gudbr.dal	*Ole Petter*	*Berget*
Region Valdres	*Anne Sælid*	*Hanslien*

Oppdatert oversikt finnes på
https://www.smabrukarlaget.no/oppland/arkiv/lokallag/

Det er et mål at alle lokallag skal avvikle sine årsmøter innen utgangen av november hvert år. For lokallag som ikke avvikler årsmøte og/eller ikke sender inn årsmeldingsskjema, tilbakeholdes refusjonsandelen både til lokallaget og fylkeslaget.

Nasjonale og lokale smittevernregler, ble i noen lokallag utfordrende for gjennomføring av lokallagsårsmøtet.

Utvalg

	Navn	Dato oppn.
For fylkeslaget:		***31.8.2020***
Regionalt bygdeutviklingsprogram, Innlandet *Vara:*	*Kristian Ekre* *Astrid Olstad*	
Oppfølging handlingsplan for Gudbrandsdalslågen og sideelver *Rådet for landbruket* *Vara:*	*Eivind Bergseth, OBL* *Astrid Olstad, OBS*	
Partnerskap Landbruk Innlandet. *Vara:*	*Trond Klaape OBS* *Astrid Olstad OBS* *Ståle Støen HBS*	*30.9.20*
Landbruksråd Innlandet *Styringsgruppe* *Vara:* *Ansattrep.*	*Kjersti Røhnebæk HBS* *Niklas Grøtrud OBS* *Annette Jørstad OBS*	*4.5.20* *4.5.20* *4.5.20*
Partnerskap landbruk, arbeidsgruppe	*Elin Marie Ulsaker OBS* *Kjersti Røhnebæk HBS*	*11.8.20* *11.8.20*
Psykisk helse i landbruket, prosjekt NLR	*Elin Marie Ulsaker*	
Priærnæringsutvalget. Rådg.utv. Nord-Gudbrandsdalen (4 år)	*Hanne Elisabeth Bakken*	*30.01.20*
Rondane-Dovre nasjonalpark *Rådgivende utvalg* *Vara:*	*Bjørnhild Vigerust OBL* *Jan Erik Brenden OBS*	*10.6.20* *10.6.20*
Mataukfestivalen Lhmr.	*Terje Holen*	

Hold Norge rent-prosjekt Skåppå Styringsgruppe	*Kristian Ekre*	*23.04.20*
Fra Jord til Bord – prosjekt OBS *Prosjektleder* *Pedagogisk leder*	 *Terje Holen* *Trond Klaape*	*Avsluttet juni 2020*
Sporhund freda rovvilt – prosjektleder*	*Annette Jørstad*	*2018-2020*
Kornsatsing Innlandet Ressursgruppe	*Trond Skogen*	*22.9.20*
Bedriftsutviklingsprisen 2020. Innovasjon Norge. Jurymedlem	*Astrid Olstad*	*20.9.20*
For NBS:		
Rådgiver økonomiske spørsmål/ forsikring	*Svein Løken*	
Verveansvarlig	*Terje Holen*	
Kvinneutvalget medlem	*Yvonne Tonnaer*	*2020*
Ungdomsutvalget medlem	*Jon Ivar Tofte*	*2020*
Rovviltutvalget medlem *Fylkeskontakt*	*Kjell Erik Brandstadmoen* *Astrid Olstad*	*2020* *14.4.20*
Utmarksutvalget medlem	*Annette Jørstad*	*2020*
Småfeutvalget leder	*Kjell Erik Brandstadmoen*	*2020*
Forhandlingsutvalget medlem	*Kjell Erik Brandstadmoen*	*2020*
Storfeutvalget medlem	*Ole Petter Berget*	*2020*
Internt OBS:		
Arbeidsutvalg i styret	*Astrid Olstad* *Elin Marie Ulsaker* *Vidar Hagen*	*15.06.20* *15.06.20* *15.06.20*
Rovviltutvalg. Leder *Sør-Gudbrandsdalen* *Vest-Oppland* *Valdres* *Midt-Gudbrandsdal* *Nord-Gudbrandsdal* *Sekretær*	*Astrid Olstad* *Astrid Olstad* *Bjørn Rustestuen* *Vidar Hagen* *Ole Petter Berget* *Edel Kveen* *Annette Jørstad*	
Arbeidsgruppe utmarkssaker	*Terje Holen* *Leif Arne Kvisberg*	

Sekretær	*Annette Jørstad*	
Ressurspersoner utenom styret innen ulike fagområder og geografi.	*Erik Bakken* *Jan Erik Brenden* *Live Langøygard* *Svein Løken* *Terje Holen* *Katharina Sparstad* *Ole Jacob Christensen* *Therese Rudi* *Erik Andre Flaate Lien* *Lars Eivind Sulheim* *Ole Petter Berget* *Anne Hanslien* *Ole Tvete Muriteigen* *Inger-Toril Hjelmstad* *Kristian Ekre* *Arve Høibybråten* *Oddvar Hjørdisson Olsen*	
Ungdomsutvalg. Leder *Medlemmer*	*Niklas Grøtrud* *Erik A. Flaate Lien* *Karine Granli* *Jostein Visdal* *Jon Ivar Tofte*	*Valgt på fylkes-årsmøte 2020*
Fond		
*Solidaritetsfondet for småbrukere** *Leder* *Medlemmer* *Økonomi/regnskap*	 *Olav Randen* *Elin Rømyhr Haugen* *Håkon Grindstuen* *Trond Klaape* *Oddveig Pedersen Moen.* *Annette Jørstad*	 *18.03.12* *22.03.15* *22.03.15* *12.03.17* *18.03.18* *29.03.08*

Solidaritetsfondet er ikke en del av fylkeslagets drift, men medlemmene velges av fylkesårsmøte. Valgtiden for medlemmene er 6 år. Fondet har egne vedtekter. Fylkessekretærens oppgaver med regnskap og økonomi for fondet, er ikke en del av fylkeslagets drift.

Sporhundprosjektet drives av Annette Jørstad som prosjektleder. Prosjektet er ikke en del av fylkeslagets drift. Leie av kontorutstyr og husleie for bruk av kontoret ved prosjektleder, er fakturert prosjektet. OBS avsluttet sitt eierskap til prosjektet fra 1.1.21.

Medlemsutvikling

Medlemstallet har de siste årene gått ned både i OBS og NBS. Årsakene er noe sammensatt. En årsak er at det stadig blir færre som er engasjert direkte i jordbruk. Det er også noe varierende tilslutning fra nyetablerte brukere, og for en del er bruket en så liten del av inntektsgrunnlaget i en familie, at organisering og betaling av medlemskontingent ikke prioriteres. Oversikt over total medlemsutvikling vises i tabellen under. OBS har i 2020 fått 57 innmeldinger og 92 utmeldinger i medlemsmassen.

Antall medlemmer pr.31.12.20:

	OBS:	*NBS:*
2012	*1340*	*6527*
2013	*1318*	*6614*
2014	*1312*	*6600*
2015	*1411*	*6807*
2016	*1423*	*6872*
2017	*1415*	*6806*
2018	*1420*	*6624*
2019	*1366*	*6528*
2020	*1328*	*6187*

Årsmøte og felleskonferanse.

Arrangør for årets felleskonferanse og fylkesårsmøte i Oppland-, Hedmark- og Buskerud Bonde- og Småbrukarlag var Hedmark BS. Arrangementet var planlagt til 14. og 15. mars. Grunnet Covid19 og nedstenging av samfunnet, ble fellesarrangementet avlyst. Fylkeslagene avviklet sine årsmøter digitalt. Oppland BS avholdt sitt årsmøte på teams 6. april 2020.

Trond Klaape ønsket velkommen og foretok konstituering:
Ordstyrere: Astrid Olstad og Elin Rømyhr Haugen.
Møtesekretærer: Elin Marie Ulsaker og Leif Arne Kvisberg.
Til å underskrive protokollen: Nils Martin Voldberg og Marte Olsen. Antall stemmeberettigede: 18 utsendinger.

Regnskap og årsmelding for 2019 ble gjennomgått og enstemmig godkjent

Forslag og vedtak årsmøte 2020:
Navnebytte – forslag fra Ringebu-Fåvang BS

Vi ønsker att årsmøte i Oppland Bonde og Småbrukerlag skal sende inn forslag til Landsmøte om Navnebytte. Vi syntes att Norges Bonde og Småbrukarlag er ett for langt navn i 2020. Det kommer tydelig frem i mediedekningen att navnet er for langt. Det er for langt å skrive og for langt i radio/tv sammenheng. Vi foreslår att både Norge og Bonde bør kuttes ut da slik at det blir Småbrukarlaget. Det er mange i dag som kaller oss småbrukerlaget allerede. Skal vi gå inn på vår egen hjemmeside er jo den i dag www.smabrukarlaget.no allerede. Alle i Norge i dag er småbrukere hvis man sammenligner med våre naboland.

Fylkesstyrets innstilling:

Forslaget avvises. Faglaget jobber for å ivareta alle bønder. Bonde- og Småbrukarlaget har drivere av både små og store gårdsbruk som medlemmer.

Vedtak: Fylkesstyrets innstilling vedtatt mot tre stemmer.

Markedstilpassning-forslag fra Ringebu-Fåvang Bs.

Det sies og skrives mye om markedstilpassing, men viljen for å gjøre endringer på lang sikt er fraværende. Hvorfor det er slik er det vanskelig å forstå når det sitter så mye kunnskap rundt om i dette landet både i og utenfor vår organisasjon. På gris har det vært overproduksjon i lengere tid, sau har vært gjennom en runde og kan komme dit igjen, på melkeku er det spesielle omstendigheter som gjør at det er en overproduksjon, men dette tilpasses etter hvert. På kjøttproduksjon er det i dag rundt balansepunktet, men alle som følger med i tiden vet at når alle bygger opp besetninger så slakter dem ikke ut så mange dyr som ett normalår så her vil det komme ett krakk. Vi har ingen tro på at næringen selv klarer å tilpasse produksjonen etter markedet slik at vi må ha noen verktøy for dette. Oppland BS må jobbe opp mot landsstyret for å komme med forslag og løsninger for å finne riktig verktøy i hver produksjon. På gris er den beste løsningen å regulere konsesjon på smågris for å oppnå balanse, i dag er det på purker men når ei purke får i snitt ca. 1 smågris mere per år vil volumet øke fortere enn etterspørselen. På sau kan løsningen å innføre kvoter eller eventuelt konsesjon på samme måte som grisen. På kjøtt kunne tiltak som å stoppe innovasjon Norge tilskudd vært løsningen men nå er det snart for sent, så kanskje kvote eller konsesjon er løsningen her også. Vi mener dette er en jobb for administrasjonen i NBS å

jobbe frem konkrete løsninger hvordan vi gjør det i praksis, men Oppland BS må holde oppe trykket og fremme forslag til landsmøte.

Fylkesstyrets innstilling:

Forslaget ses i sammenheng med innspill til forhandlingsutvalget i NBS – jordbruksforhandlingene.

Vedtak: Fylkesstyrets innstilling vedtatt mot en stemme.

Fylkets rovviltutvalg – forslag fra Nord-Fron BS

Nord-Fron Bonde og Småbrukarlag vil foreslå at fylkes rovviltutvalg utvides med flere representanter.

Representantene bør komme fra ulike områder som Midtdalen og Norddalen samt Valdres.

Begrunnelsen er at det i disse områdene er svært store tap av beitedyr og da burde desse områda ha ei stemme inn i utvalget.

Oppland har og ei jervestamme med 8 dokumenterte ynglinger som i hovedsak holder til her. Til tross for at det er bestemt at Oppland skal ha 4 ynglinger. Vi kan berre tenke oss korleis neste beitesommer blir når det kun skal felles 10 dyr på lisensfellinga, når det skulle vært 22 dyr. Gaupa er eit anna problem med flest dyr i prioritert beiteområde.

Vårt forslag til vedtak blir å utvide rovviltutvalget med minst 3 representanter som ivaretar disse 3 områdene, slik at arbeide som RU gjør blir enda bedre.

Fylkesstyrets innstilling:

Forslaget oversendes til det nye fylkesstyret etter årsmøte.

Endringsforslag fra Ringebu-Fåvang BS:

Rovdyrutvalget utvides med tre medlemmer, til fem personer. Styret i OBS gis fullmakt til å finne disse.

Vedtak: Endringsforslaget fra Ringebu-Fåvang BS er vedtatt mot en stemme.

Klima, by og land – hand i hand. Forslag frå Øyer-Tretten BS

Klimakrisen er et faktum. Et annet faktum er at stadig flere velger å spise mindre kjøtt. Det kan virke skremmende for næringa at den skal redusere produksjonsvolumet, og mange viser da til at store landbruksområder kommer til å bli liggende brakk og at Norge vil gro igjen.

Det er på tide at næringa selv innser de tidligere nevnte faktorene, og begynner å tenke nytt. Vi kommer ikke til å vinne noe på å være klimakrisefornektere eller ved å fortsette å produsere kjøtt i så stor skala som det blir gjort i dag. Overproduksjon er allerede et faktum, men vi trenger ikke å tenke at vi skal slutte å produsere kjøtt her til lands, men heller jobbe for å produsere kjøtt på den rette måten. På den måten som kundemassen etterspør.

Norge trenger ikke å gro igjen selv om vi reduserer produksjonsvolumet. Det må dyrkes korn og grønnsaker der det lar seg gjøre, og vi må utnytte beitemarkene bedre. Mindre volum produsert på større arealer. Mindre bruk av kraftfôr, mer kjøtt produsert på grovfôr dyrket her til lands, ikke på råvarer fraktet inn over landegrensa. Vi må endre måten vi produserer maten vår på slik at den blir mer i pakt med lokale ressurser.

Kraftfôrprisen bør økes og det må gis mer støtte til bruk av beitemark og produksjon av grovfôr. Det må kuttes i tilskuddene som fører til at det for eksempel lønner seg å produsere flere og større lam ved bruk av mye kraftfôr og heller overføre dette tilskuddet på produksjonsnøytrale virkemidler. (Mordyr og beitemark). Også tilskudd til kastrater er et godt tiltak. Alle grasfôra dyr som har vært ute i det fri er bedre for klimaet enn dyr som har stått inne på bås og er fôra opp på kraftfôr fra andre siden av verden.

Næringa må jobbe for å nå ut til forbrukerne om hvordan vi skal produsere mat på en klimavennlig måte. Det er forbrukerne som til syvende og sist har siste ord om hvordan vi bør produsere maten vi skal spise i framtida. Det hjelper ikke at vi sier at «slik har vi alltid gjort det», og fortsette som før. Vi må omfavne den beviste forbrukeren, ikke forsterke forskjellen mellom by og land. Vi må jobbe for å opprettholde den gode dyrevelferden her til lands. Ikke svare på kritikk med kvasse motangrep, men bevise at også vi er opptatt av å redusere klimaavtrykket.

Vedtatt som uttalelse.

Valg.

Fylkesstyret			
Leder	Trond Klaape	Gausdal	Gjenvalg 1.år
Nord-Gudbrandsdal	Jarmund Øyen	Lom	Gjenvalg
Sør-Gudbrandsdal	Astrid Olstad	Øyer/Tretten	Ikke på valg
Gjøvik/Toten	Randi Hasvoldseter	Biri og Vardal	Gjenvalg 2 år
Land/Hadeland	Bjørn Rustestuen	Torpa og omland	Ikke på valg
Valdres	Vidar Hagen	Nord-Aurdal	Ny 2 år
Gudbrandsdal	Leif Arne Kvisberg	Gausdal	Ikke på valg
Vest Oppland/Valdres	Cicilie Sørli	Nord-Aurdal	Ikke på valg
Ungdomsrep. I styret:	Niklas F. Grøtrud	Torpa og omland	Ny 2 år
Vara til styret:	Elin Marie Ulsaker	Fåberg	Gjenvalg 1 år
	Kristian Ekre	Nord-Fron	Gjenvalg 1 år
	Erik Andrè Flaate LIen		Ny 1 år
Vara ungdomsrep. styret:	John Ivar Tofte		Ny 1 år
Valgkomite:			
Valdres	Sigbjørn Åbjørgsbråten	Nord-Aurdal	Gjenvalg 2 år
Nord-Gudbrandsdal	Live Langøygard,	Vågå	Ikke på valg
Sør-Gudbrandsdal	Ole Petter Berget	Nord-Fron	Ny 2 år
Land/Hadeland/Toten	Per Idar Vingebakken	Toten	Ny 2 år
Vest-Oppland	Terje Hasvoldseter	Biri-Vardal	Ny 1 år
Leder:	Live Langøygard		Gjenvalg 1 år
Vara Valgkomiteen:			
Nord-Gudbrandsdal	Odd Gråberg	Lesja/Dovre	Gjenvalg 2 år
Sør-Gudbrandsdal	Knut Erik Fryjordet	Øyer/Tretten	Ikke på valg
Valdres	Alf Birger Brateng	Nord-Aurdal	Ikke på valg
Vest-Oppland	Jan Snorre Landgraf	Biri og Vardal	Ny 2 år
Representantskapet i NBS:			
Leder og nestleder	Trond Klaape/ Astrid Olstad		1 år
	Elin Røhmyr Haugen/ Elin M Ulsaker		
Ungdomsutvalg			
Leder	Niklas F. Grøtrud	Torpa og omland	Ny 2 år
Medlem	Jon Ivar Tofte	Direkte/Gausdal	Ny 1 år
Medlem	Erik Flaate Lien	Vang i Valdres	Gjenvalg 2 år
Medlem	Karine Granli	Hadeland	Ikke på valg
Medlem	Jostein Visdal	Vågå	Ikke på valg

Det ble ikke valgt revisorer da bruk av autorisert regnskapskontor ikke krever dette.

Valgkomiteen 2019/2020:
Leder: Kjell Erik Brandstadmoen, Sigbjørn Åbjørsbråten, Live Langøygard,

Konstituering av styret etter årsmøte:
Nestleder Astrid Olstad. Vara for leder til representantskapet i NBS, Leif Arne Kvisberg og vara for nestleder, Elin Marie Ulsaker.

Jordbruksforhandlingene.

Jordbruksforhandlingene 2020 ble sterkt påvirket av koronasituasjonen og gjennomført som et forenklet oppgjør. Oppland BS hadde, i likhet med flere lokallag, sendt inn forslag til forhandlingsutvalget i NBS, før nedstengningen. Disse er gjengitt under.

Det har vært deltakelse i møte med Innlandet fylkeskommune og innsendt innspill forut for deres behandling av forslag til forhandlingene.

Det ble forhandlet om følgende temaer:

- *Justering av målprisene fra 1. juli 2020.*
- *Disponere ledige midler fra 2019 til 2020.*
- *Fordele en gitt sum med friske budsjettmidler på kap. 1150 og foreta påplussinger, i hovedsak på eksisterende ordninger.*
- *Foreta nødvendig oppfølging av rapporter fra avtalenedsatte grupper til partene våren 2020.*
- *Fastsette statlig andel og statlig pris for kvoteordningen for melk.*
- *Foreta nødvendig oppfølging av klimaavtalen.*
- *Eventuelt andre temaer.*

Avtalen kan leses på https://www.smabrukarlaget.no/norsk-bonde-og-smabrukarlag/tema/jordbruksavtalen/2020/

Det ble også enighet om å opprette referansegrupper fra avtalepartene for å gi innspill til økt bruk av norske fòrressurser som kan brukes som grunnlag for jordbruksforhandlingene i 2021. Dette er en seier for et mangeårig krav fra NBS.

Innspill fra OBS til jordbruksforhandlingene 2020:

Gårdens ressursgrunnlag

De senere årene har fokuset for lønnsomhet i jordbruket i hovedtrekk dreid seg om effektivitet og investeringer i økt produksjon for å holde tritt med prisnedgang og markedets krav om billig mat. Resultatet av dette, er færre og større gårdsbruk = færre bønder. Store investeringer og stor gjeld, overproduksjon, landbruksmiljø og utdanningsinstitusjonene som forvitrer. Mer bruk av importerte råstoffer for å holde kostnadene nede og kulturlandskap som gror igjen. Gjennom dette; mer bruk av jord i andre land og økt import.

Fokuset på ren og trygg mat har likevel, eller kanskje som et resultat av utviklingen, fått større og større oppmerksomhet. Stadig flere forbrukere etterspør lokal mat, mat med lite sprøytemidler og kjøtt uten overforbruk av antibiotika. Stadig flere er opptatt av klima, miljø og ikke minst at vi bruker det som produseres (kasting av mat og ulike produkter vi ikke omsetter) Norge ligger lavest i verden i bruk av antibiotika i husdyrholdet og behovet for sprøytemidler er lavere i et land med vårt klima. Vi ser en økende interesse for REKO-handel, Bondens marked, andelslandbruk og direkte salg på gården.

Det er derfor viktig at staten legger til rette verktøy som sikrer flere gårdsbruk hvor ressursgrunnlaget for den enkelte gård er grunnleggende. At bruk av gras og beite blir mer lønnsomt enn bruk av kraftfòr til drøvtyggere (både storfe og småfe). At det legges til rette for rimelige investeringer for små- og mellomstore gårdsbruk som trenger oppgradering og vedlikehold. At det gjøres en omlegging av tilskudd som virker produksjonsdrivende (størrelse, kilo og liter), og fremme kvalitet framfor kvantitet.

Egne forressurser, helse og dyrevelferd

Sau, geit og storfe er de husdyrene som kan utnytte fòr som ikke vi mennesker kan utnytte direkte. Målet for økt selvforsyning av mat må bygge på bruk av nasjonale ressurser, og i minst mulig grad importerte fòrråvarer. For å øke bruken av egne fòrressurser, som gras og beite, må forholdet mellom importerte kraftfòrråvarer og verdien av gras og beite, endres. Det må bli mer lønnsomt å bruke graset og beitet. Dette kan justeres ved at de grasetende dyra klassifiseres på en annen måte enn kun gjennom kilo og liter, da vekt og produsert mengde vil gå ned. Da må kjøttkvalitet og melkekvalitet ha en egen kvalitetsvurdering hvor «grasfòra» er en egen betegnelse. Vi vet at kjøtt fòret opp på gras og beite har mer omega 3 og en bedre næringssammensetning enn kjøtt fra dyr med høyt inntak av kraftfòr. Utegang gir også bedre dyrevelferd og bedre dyrehelse.

Skal vi snu utviklingen, må jordbruksoppgjøret i 2020 ha fokus på følgende:

Overordnet: Økt lønnsomhet. Uten at bonden har en arbeidshverdag og god nok betaling for sin produksjon, vil nedgangen i antall gårdsbruk fortsette. Omleggingen i 2014 hvor tak på produksjonene ble opphevet eller doblet, hvor kilo og liter ble bærende prinsipp, hvor importen økte til nye høyder, har

jordbruket i Norge endret karakter, prisene stupt og overproduksjon har blitt en stor utfordring.

Mål om å øke antall gårdsbruk i aktiv drift

Mål om vern av matjord generelt, og spesielt i særlig utsatte områder.

Fjerne bunnfradraget.

Driftsvansketilskudd for å utligne klima og topografi for å sikre jordbruk over hele landet. Herunder økt tilskudd til bratt areal som kun kan beites (slått av bratte arealer ligger under det regionale miljøprogrammet). Utrede og finstille driftsvansketilskuddet.

Styring av Innovasjon Norges tilskudds- og låneordninger mot små- og mellomstore bruk. Fokus på rimelige driftsbygninger, ombygging/habilitering av eksisterende bygg og gårdens ressurser.

Innføre eget nystarttilskudd til nye brukere i en 3-års-periode

Storfe; Økt tilskudd til utmarksbeite. Øke tilskuddet til setring. Reduksjon i melkeproduksjon kan oppnås delvis gjennom endring i fôring. Om en ytelse på 6 500 l/år kan aksepteres, kan dette oppnås hovedsakelig på grovfôr og med norske råvarer i nødvendig kraftfôr. Kvotetaket bør senkes til 500 000 l. Dette skal gjelde nye produsenter, ikke tilbakevirkende. Innføre restriksjoner på kvoteleie – tidsrammer, rett til kjøp etter et visst antall år, el. Her må effektene av ulike ordninger vurderes nøye, vi ønsker ikke en situasjon med «svartebørs» for kvoter. Kjøttproduksjon på kombinasjonskua og kastrater krever annet system for fastsetting av kvalitet enn EUROP-systemet, dette omhandler i realiteten kvantitet. Produksjonstilskudd til kastrater.

Driftstilskudd for melkeku etter pyramideprinsippet, trinn som i fjorårets oppgjør. Samme modell for ammeku.

Sau; Økt tilskudd til utmarksbeite. Vi oppfatter lammeslakttilskuddet som produksjonsdrivende, og tror at å vri det (evnt gradvis) over mot utmarksbeitetilskudd eller tilskudd til mordyret kan være hensiktsmessig. Særskilt ordning må gjøres gjeldene for rovdyrutsatte områder. Vi foreslår at det settes et tak for lammeslakttilskudd ved 500. Prisløypas innretning gjør at utmarksbeite ikke kan utnyttes maksimalt, tidlig levering av lam (ofte framfødd på innmark med kraftfôr) premieres. Differensiering av tilskudd mellom lam på utmarksbeite og lam på kraftfòr og innmarksbeite. Premiering av lavere vektklasser lam for å hindre overproduksjon, igjen – EUROP-

systemet er ikke et egnet redskap for å løse næringas utfordringer. Stimuleringstiltak for bruk av norsk ull.

Driftstilskudd i form av pyramide, toppunkt 126, evnt 150.

Geit; produksjonen bør styrkes, mange av tiltakene for sau vil fungere også for geita.

Korn; Kornproduksjonen må gis bedre lønnsomhet. En styrking i den totale kornøkonomien vil bremse sentraliseringen av mjølk- og kjøttproduksjon i kornområdene, og det vil øke mulighetene for en økt tilbakeføring av grasarealer til både mat-og fòrkorn, evt grønsaker. Dette er viktig i den pågående klimadebatten. Dette kan skje gjennom en styrking av strukturtiltak som arealtilskudd, sonetilskudd osv. Det må aksepteres en direkte økning i kornprisen. Kanskje kan en økning fordeles 50-50, med økning i kornpris og økning i arealtilskudd. En økning i kornprisen på 25 øre pr kg (500 kg avling pr daa vil da gi en økning i inntekta på kr 125 pr daa). I tillegg øke arealtilskuddet med kr 125 pr daa. Antagelig bør dette økes i alle soner. Dette ville gi en merkbar bedring i kornøkonomien, og forhåpentligvis føre til at kornarealet økes.

Arealtilskudd; Det bør være et tak på tilskudd for alle produksjoner. Ikke tilskudd utover 1 000 da korn/grovfôr. Vi mener økningen i arealtilskuddet bør differensieres med en høyere sats for f.eks de første 200 daa. For korn kunne en bruke en trapp med høy sats for de første 200 da, deretter 200 litt lavere, osv. Tak på 800 – 1000 da. Graset kunne trappes med høyest sats for de første 200 da, deretter 150, 150. Tak 500 da. Lavere areal for grønnsaker, frukt og bær.

Regionale miljøtilskudd bør økes og det bør gis rom for større regionale tilpasninger.

Stimulerende tiltak for birøkt – næringa har gjennom pollinering positiv effekt for andre produksjoner.

Overføre prisnedskriving for kraftfôr til tiltak på gardsnivå (eks driftsvansketilskudd). Utrede et mulig to-pris-system for kraftfôr.

Klima; Premiere tiltak som øker jordas evne til karbonbinding, produksjoner som sørger for karbonbinding i jord, gras og urter, og reduserer pakningsskader. Støtte til vekstskifte for å sikre bedre jordhelse. Redusere transportbehov. Forskning på binding av karbon i ulike marktyper. Biodrivstoff. Moderat ytelse, ekstensiv drift i husdyrhold.

Velferdsordninger, som tidligpensjon, avløsning ved sykdom og til fritid, svangerskapspermisjon, osv må opprettholdes, helst styrkes. Dette er viktig ikke minst for videre rekruttering.

Det er mange områder vi ikke har gått nærmere inn på i dette innspillet. Her viser vi til innspill fra en rekke av lokallaga våre, som har gjort et solid arbeid og gått grundig inn på både enkeltområder og på et mer overordnet plan.

Landsmøte i NBS

Landsmøte 2020 ble avholdt som teams-møte grunnet Covid19, lørdag den 31.oktober. Alle med rettigheter i møte ble invitert gjennom teams og fikk tilsendt egen link hvor de kunne be om ordet og avgi stemme. Fra OBS deltok 18 utsendinger fra følgende lokallag: Biri og Vardal, Fåberg, Nord-Aurdal, Nord-Fron, Ringebu-Fåvang, Søndre Land, Sør-Fron, Vang, Vågå, Øystre Slidre og Øyer-Tretten.

Oppland ble godt representert i styret:

Organisatorisk nestleder: Kristoffer Fodnes, ny

Styremedlem: Kjell Erik Brandstadmoen – ikke på valg

Ordfører: Ole Tvete Muriteigen, gjenvalg

Øvrige verv fra Oppland:

Kvinneutvalget: Yvonne Tonnaer – ikke på valg

Ungdomsutvalget: Jon Ivar Tofte – ikke på valg

Valgkomiteen: Kristian Ekre. Vara Katharina Sparstad – ikke på valg

Generalsekretær Olaf Godli og tidligere assisterende generalsekretær John Petter Løvstad ble takket av da de begge slutter i NBS i 2021. Begge fikk overrakt hver sin blyanttegning, tegnet av Herb, tidligere tegner i Oppland Arbeiderblad.

Vilde Haarsaker, sivilingeniør, og bakgrunn som prosjektleder i Agri Analyse, er ansatt som ny assisterende generalsekretær i NBS. Hun startet i stillingen 6. april 2020.

Støtt våre annonsører, de støtter oss!

Forslag og behandling, saker innsendt fra fylkeslaget i OBS

Allemannsretten og friluftsloven.

Allemannsretten gir fantastiske muligheter til befolkningen, men den gir også plikter. Norsk Bonde og Småbrukarlag er en sterk pådriver for å bruke de norske utmarksarealene til matproduksjon, gjennom økt beitebruk med både storfe og sau. Dette er et viktig ledd i en miljø- og klimavennlig matproduksjon. Det er en produksjon som utnytter norske ressurser, og det gir trygghet for økt sjølforsyning på norsk forgrunnlag.

Allemannsretten er sterkt regulert i friluftslovens kapittel 1 og 2. Og den skal overholdes på samme måte som andre lover, forskrifter og regler vi må rette oss etter i samfunnet vårt. Loven definerer tydelig forskjellen på innmark og utmark, og at det på innmark gjelder begrenset ferdsel. Respekten for innmark og andre folks eiendommer er dessverre synkende. Vi leser ofte om hendelser der folk urettsmessig tar seg til rette både på inn- og utmarksarealer. Barn som tar seg inn på beitet til sauen og «leker med sauene ved å jage de og kaste stein på de». Det skremmende ved at når hendelsen påtales, viser foresatte ikke forståelse for at dette ikke er greit. Noen opplever bilkjøring på dyrka mark, snarveger gjennom åkrer, parkering og camping på privat grunn, folk som tar seg til rette i andres hage og tar i bruk utstyr som står der. Andre opplever at beitedyr jages med moped og nesten sprenges, at mordyr og avkom skremmes og skilles fra hverandre i utmarka, at beitedyr uten videre jages ut i trafikkert vei, at førere av motorkjøretøy ikke reduserer farten ved møte med beitedyr langs veiene. Eller at bilførere etter påkjørsel av dyr forlater åstedet uten å varsle. Lista med eksempler på den likegladhet og manglende respekt som rammer gårdbrukere spredt over vårt langstrakte land, er lang.

Allemannsretten kommer stadig oftere i konflikt med beiteretter og annen næringsvirksomhet i utmarka. Det er viktig at en gjennom dialog og opplysning kan spre kunnskap om friluftsloven, beiterett og konfliktløsende tiltak.

Oppland Bonde og Småbrukarlag oppfordrer NBS til å ta initiativ til en opplysningskampanje rettet mot allmenheten, der hensikten er å opplyse om de rettigheter og begrensninger friluftsloven gir, og på den måten dempe konfliktnivået.

Vedtak: Støttet. Oversendes utmarksutvalget i NBS for utarbeidelse opplegg med sikte på en felles opplysningskampanje som framlegges landsstyret.

Utmarksutvalget i NBS behandlet saken i møte 3. desember.

Beitebruk og bygging av hytter/ fritidsboliger.

Nesten all hyttebygging har startet i setergrendene fra gammelt av. Det var setereierne/ grunneierne da som nå som hadde regien. Grunnlaget for mange turisthytter og fjellstuer, som seinere ble hoteller, startet her. Denne virksomheten var lokal, og hadde tross alt et begrenset omfang. Virksomheten ga som regel en del lokale arbeidsplasser, og skatteinntekter til hjemkommunen. I tillegg hadde denne utbyggingen et omfang som lot seg kombinere med seterdrift og beitebruk. Hyttefolk og hotellgjester hadde kunnskaper om at matproduksjon med beitedyr var nødvendig.

Gjennom de siste 30 årene har vi hatt en utvikling av turistnæringa som har ført til nedlegging av mange tradisjonelle turistbedrifter. Disse bedriftene er erstattet av hytter og leilighetsbygg i relativt lavtliggende områder, men også helt til fjellet over tregrensa. De såkalte hyttene betegnes også som bolig nr 2. Hyttefeltene bygges i dag med så stor tetthet av hytter at du «kan hoppe fra ene hyttetaket til det andre». I tillegg ser vi at mange hyttefelter planlegges i de beste beiteområdene og eksisterende næringsvirksomhet som seterdrift og beitebruk blir skadelidende.

I tillegg til at antall hytter i kommunene har vokst betydelig de siste ti-årene, ser vi også at det mange steder bygges i de beste beiteområdene. Dette er en utvikling som svært ofte fører til konflikter mellom beitenæring og hyttefolk. Hyttefelter blir en maktfaktor, og ønsker ofte å overta styringa av store fjellområder. Krav om dyrefrie områder og frafall ev beiterett er en gjenganger. Kunnskaper om hvordan en omgås beitedyr er fraværende.

Årsaken til at konflikter oppstår er sammensatt og skyldes ofte manglende engasjement fra beitenæringa sjøl i forbindelse med høringer av arealplaner og reguleringsplaner. Dette fører til at politiske vedtak en del ganger fattes på sviktende og feilaktig grunnlag.

Oppland Bonde og Småbrukarlag ber NBS om at det settes i gang et informasjonsarbeid overfor beitenæringa og beitebrukerne der en gir beitenæringa rettledning i framgangsmåter, overfor kommunale myndigheter, når det gjelder å påvirke omdisponering av beitearealer til andre næringer. I tillegg må det oppfordres til at alle kommuner som ikke har beitebruksplan sørger for å opprette slik plan, og at den får en planstatus som er juridisk bindende.

Vedtak: Støttet. Arbeidet er i gang i landsstyret. Avventer framdrift i nedsatt gruppe etter initiativ fra Nord-Fron BS.

Forvaltning av freda rovvilt.

Stortinget har vedtatt bestandsmål for alle freda rovdyr. Videre skal det praktiseres en todelt målsetting, der rovdyr som utgjør en trussel for beitedyr, skal fjernes fra beiteprioriterte områder. Forvaltning av rovdyr skal primært skje ved lissens- eller kvotejakt, men vi ser at behovet for uttak gjennom forsøk på skadefelling må brukes stadig oftere. I 2020, har vi hatt fellingstillatelser i forskjellige områder av Innlandet, omtrent sammenhengende siden dyr kom ut av fjøset. Tidligere stilte spørsmål til våre politikere, om en praktisk forvaltning, som gjør det mulig å drive beitebruk i den norske utmarka, er besvart med henvisninger til rovviltforliket i Stortinget. Statsråder og byråkrater skal legge rovviltforliket til grunn for sin utøvelse av forvaltningen av freda rovdyr. Vi registrerer ofte at Stortingets vedtak omgås i den praktiske forvaltningen av freda rovvilt. Spørsmålene må stilles på nytt:

Når vil Stortingspolitikerne sørge for at rovviltforliket etterleves i praksis?

Hvordan vil Stortingspolitikerne ivareta distriktsbefolkningen og distriktenes næringsliv, med en økende utbredelse av freda rovdyr, og som utgjør en stadig større trussel mot store deler av distriktsnæringen?

Vi har registrert at det i Gudbrandsdalen sommeren 2020 ble søkt om å få bruke helikopter som hjelp til uttak av skadegjørende ulv. Dette ble avslått av Miljødirektoratet. Området det ble søkt om bistand fra helikopter i, var et utstrakt fjellområde uten nevneverdig vegetasjon. Avslaget tolkes derfor som en forvaltning på rovdyrenes premisser, og i strid med raskt uttak av skadegjører. Bruk av helikopter ville vært en effektiv løsning, som ville vært økonomisk gunstig på flere måter, og raskt uttak av skadegjører ville gitt betydelig mindre lidelser for angrepne beitedyr og bedre dyrevelferd.

Oppland Bonde og Småbrukarlag ber landsmøtet i NBS om å på nytt ta saken opp med våre politikere på Stortinget, og presse på for at vi i framtida får en forvaltning av freda rovvilt som er i tråd med Stortingets egne vedtak.

Vedtak: Støttet og pålegger styret å prioritere rovviltarbeidet videre. Rovviltutvalget i NBS utarbeider forslag til videre arbeid i 2021 og framlegger landsstyret.

Beredskap.

Oppland Bonde og Småbrukarlag mener det må være et overordnet mål i NBS sin framtidige strategi og arbeide for økt beredskap på flere områder.

Vi tenker først og fremst å få gjeninnført beredskapslager av mat- og såkorn. Styrke alle typer planteproduksjoner, og arbeide for at disse produktene får forrang i markedet, før importerte varer. F eks norske poteter og grønsaker. I den andre enden av matproduserende arealer har vi utmarka med sine rike beiteområder. Utmarka spises i dag opp av mange forskjellige konkurrenter som hyttefelter, kommersielle idrettsarrangementer, økt turisttrafikk, terrengsykling og friluftsliv. Vi har tidligere flere ganger gitt innspill på utøvelsen av allemannsretten, og viser til dette nok en gang. Og så må ikke den stadige utbredelsen av freda rovvilt glemmes. Det er viktig at NBS har fokus på en framtidig rovviltforvaltning som gjør det mulig å praktisere den todelte målsettingen av beitebruken, som Stortinget har vedtatt. I motsatt fall vil viktige beiteområder være tapt for all framtid. Økte rovviltbestander og redusert matproduksjon gjennom redusert beiting, fører til gjengroing av utmarka.

Videre er beredskap mot smitte, og smittevern et viktig arbeidsområde. En spredt produksjon, med utgangspunkt i dagens areal og bruksstruktur er et godt grunnlag for å utvikle tiltak mot smittespredning. Her ligger det en viktig framtidig oppgave for NBS. Spredt produksjon er en beredskapsmessig trygghet.

Tiltakene vi har nevnt her mener vi er viktige for den framtidige matproduksjonen i Norge. Det må da være en stor del av NBS sin landbrukspolitiske strategi framover, å fortsette arbeide med å snu produksjonen av trygg mat, bort fra volum og sentralisering, og over til økt bruk av norske ressurser, der ressursene ligger. Jord kan ikke flyttes, og styrket beredskap og økt sjølforsyning må baseres på «Folk i arbeid. Jord i hevd». I tillegg må vi huske at vi nå er midt inne i en pandemi, som for ca 6 måneder siden førte til en utbredt hamstring av mat og andre varer. Med stengte grenser har fokuset på- og omsetningen av norske produkter økt betydelig. Dette er også en virkelighet som bør inngå i tanker og drøfting rundt en framtidig strategi for NBS.

Oppland Bonde og Småbrukarlag ber om at beredskap som trygger befolkningen best mulig ved smitteangrep, og som sikrer en trygg matproduksjon basert på norske resurser, blir en sentral del av NBS sitt

strategiarbeid de kommende årene. Videre må beredskapslagre for korn og andre nødvendige matvarer sikres.

Vedtak: Støttet. Oversendt styret til videre behandling.

Samling for tillitsvalgte i lokallag.

Samling for både nye og erfarne tillitsvalgte i lokallagene i OBS ble holdt på Felleskjøpet, Lillehammer lørdag 29. februar 2020. Nestleder Elin Rømyhr Haugen ønsket velkommen. Organisatorisk håndbok for lokallagsstyret ble gjennomgått av fylkessekretær Annette Jørstad. Svein Løken gikk gjennom medlemsfordeler, medlemspleie og verving. Terje Holen gikk gjennom NBS sin politiske plattform. Deretter diskusjon om hvordan styrke aktivitet og involvering og kommunikasjon mellom fylkeslaget og lokallagene. Det ble servert rømmegrøt, gitt av Tine og spekemat fra Terje Holen. 16 deltakere inkludert foredragsholdere.

Senere på våren var det planlagt tilsvarende samling for Valdresregionen. Det måtte avlyses grunnet korona.

Fra tillitsvalgtsamlinga på Lillehammer. I forgrunnen Randi Hasvoldseter og Svein Løken. Foto: Annette Jørstad

FK - annonse_Årsmelding_A5 liggende - Vi hjelper deg å bruke innetida smartere.indd 1 11.12.2020 13:50:04

Deltakelse møter og arrangementer.

- *Regionmøter i regi rovviltnemda i region 3. Tre regionale møter i februar. Bjørn Rustestuen og Astrid Olstad deltok henholdsvis på Dokka og Lillehammer.*
- *Fagsamling i regi Norsk seterkultur. Trond Klaape deltok*
- *Workshop landbruket i fjellregionen i regi Norges Vel 19. feb. Jarmund Øyen deltok.*
- *Regionale fagkonferanser i januar og februar om Innlandsstrategien 2020-2024. Jarmund Øyen og Randi Hasvoldseter deltok, henholdsvis på Otta og Gjøvik.*
- *Mentorordninga i innlandet. Oppstartssamling16. jan. Terje Holen deltok, på vegne av OBS.*
- *Årsmøte i Oppland Bygdeungdomslag 15. og 16. februar. Elin Rømyhr Haugen deltok.*
- *Oppstartsmøte for nytt kull voksenagronomstudiet 2020-2022. Randi Hasvoldseter deltok.*
- *Deltakelse på inspirasjonsmøte om profilering og rekruttering naturbruk og voksenagronom 14. oktober. Deltaker Elin Ulsaker*
- *Deltakelse på møte med Innlandet Fylkeskommune, innspill jordbruksforhandlingene 9. oktober. Deltaker Astrid Olstad.*

Synlighet og profilering.

Ut over bruk og oppfølging av hjemmeside, facebookkonto og instagramkonto, ble det på styremøte 20. januar 2020, nedsatt en skrivegruppe i OBS. Medlemmer av skrivegruppa: Terje Holen, Jarmund Øyen og Oda Aulstad Kvisberg.. Gruppa har hatt som mål å gjøre OBS mer synlig i media gjennom leserinnlegg rundt ulike tema og aktuelle saker.

Tema og leserinnlegg på sosiale medier og i lokale og regionale aviser gjennom 2020:

- *Lønnsomhet i jordbruket. Fylkesstyret.*
- *Statsskog sel din og min eigedom til private. Jarmund Øyen*
- *Kvalitetsmat eller billig-mat. Elin Rømyhr Haugen.*
- *Sjølberging og sjølforsyning av mat. Jarmund Øyen.*
- *Kan vi snu den norske matkrisa? Trond Klaape*
- *Krisetider – matkrise. Astrid Olstad.*
- *Folk i arbeid – jord i hevd. Terje Holen*
- *Uttak av jerv og gaupe i beiteprioriterte områder. Fylkeslederne i OBS, OBL og OSG.*
- *Økonomi og sau – Astrid Olstad.*
- *Rovviltforvaltning og politikk. Astrid Olstad.*
- *Rovviltforvaltning og politikk – igjen. Astrid Olstad.*
- *Allemannsrett og friluftsloven. Astrid Olstad*
- *Lønnsomhet i norsk matproduksjon. Astrid Olstad.*
- *Uttak av skadegjørende rovvilt. Astrid Olstad*
- *Auke av matproduksjonen i Noreg. Jarmund Øyen.*
- *Boikott av årets TV-aksjon. Astrid Olstad.*
- *Nortura i utakt med produsenter, leverandører og eiere. Astrid Olstad.*
- *Kan vi lære noe av koronaen? Kjell Erik Brandstadmoen, NBS-styret.*
- *Jordbruk, solidaritet, framtid. Kjell Erik Brandstadmoen.*
- *Jerv ute av kontroll. Astrid Olstad.*
- *Anleggsplanen for slakting av firbeinte dyr. Åpent brev til Nortura.*
- *Nortura – sau/lam. Astrid Olstad.*
- *Bærekraft. Astrid Olstad.*
- *Svar Nortura. Astrid Olstad.*
- *Nye veier og kjøp av gardsbruk. Astrid Olstad.*
- *Seterdrifta må styrkes. Cecilie Sørli.*

- *Strengere vern av alle typer matproduserende arealer, også beiteområder. Astrid Olstad.*
- *Kombinasjonskua. Cecilie Sørli.*
- *Katastrofe for de det gjelder. Astrid Olstad.*
- *Utvidelse av ulvesona beslaglegger store beiteområder. Astrid Olstad.*
- *Er det vilje til omstilling av matproduksjonen. Astrid Olstad.*

Prosjekter.

Fra jord til bord

Prosjektet Fra jord til bord, er nå avsluttet, etter 3 års drift. Arbeidet er gjennomført etter den malen prosjektbeskrivelsen viser og i samarbeid med ungdomsskolene i Gausdal og Lillehammer. Videre har det vært samarbeidet med de kirkelige fellesrådene i Gausdal og Øyer, om religiøsiteten og kulturen i matproduksjonen. Dette gjelder mye historisk og knyttet opp mot primstavens merkedager.

Det siste året ble for prosjektet som mye annet, delvis amputert, på grunn av koronasituasjonen. Vi har derfor gitt tilbud til skolene om at undervisningen om ungt entreprenørskap og utferd til Masovn mølle, Øvre Svatsum kraftverk og Klåpe gard, kan gjennomføres til høsten 2020, dersom smitteverntiltak og det øvrige opplegget på skolene kan samkjøres. I tillegg til avslutningslunsjen, som elevene lager av råvarer de har behandlet gjennom året, var de to nevnte tiltakene av de viktigste som ikke kunne gjennomføres våren 2020.

Av tilbakemelding fra skolene tar vi med følgende:

Prosjektet er godt tilpasset skolen og vi har klart å få til et godt samarbeid mellom aktørene i prosjektet og skolen.

Mange deler av prosjektet blir sett i sammenheng med faget Mat og helse, der det er naturlig å utnytte råvarene, men det dekker også fag som samfunnsfag, naturfag og KRLE. Elevene får blant annet innblikk i bærekraftig utvikling, matproduksjon, lokal kulturarv, samt naturvitenskapelige temaer som fotosyntese, dyrevelferd og hvordan utnytte kjøttressursene på de ulike husdyrene. Dette er også viktig i forhold til et klima og miljøhensyn. Dette er et stort tema både i samfunnsfag og natur og miljøfag.

Elevene er engasjerte og viser stor interesse for prosjektet. Grønnsakshage-gjengen var svært ivrige og jobbet godt gjennom sommeren og høsten for å få gode avlinger. Slakting av sau var spennende for mange, og de ulike kursene som har vært tilbudt gjennom året har vært godt mottatt av elevene.

Det er svært positivt at skolen får tilbud om å delta i dette prosjektet og elevene får flotte opplevelser som det er vanskelig å legge til rette for i den ordinære skoleundervisningen.

I et moderne, effektivisert samfunn er det få unge som får innblikk i gamle tradisjoner, matforedling og bærekraft på denne måten.

I Aktivitetsoversikten under har vi ført opp de ulike aktivitetene vi har gjennomført, faglig relevans og elevomfang:

Aktivitetsoversikt

Dato	*Aktivitet*	*Fag*	*Klasse/gruppe*
Sommer 2019	*Grønnsakshage*	*Nat.fag, M&H, samf.fag*	*Valgfritt – 13 stk deltok*
16.09.19	*Tradisjonsrik dag med bakst av ulike slag, samt markvandring*	*Nat.fag, M&H, samf.fag, historie*	*Alle elevene – totalt 69 stk.*
11.10.19	*Slakting av sau + kirkebesøk med info om høytider*	*Naturfag, Samf.fag, KRLE, M&H*	*Alle elevene – totalt 69 stk.*
5.12.19	*Deling av gris*	*Naturfag, M&H*	*Kurs med påmelding, ca 20 stk deltok.*
11.12.19	*Tradisjonelt Juleverksted med syltelaging, produksjon av medisterkaker, julepølse, pepperkaker, samt ulik julepynt.*	*Mat og Helse, KRLE,* *Kunst og håndverk Klassemiljø*	*Alle elevene – totalt 69 stk.*
12.12.19	*Baking av lefse*	*M&H*	*Kurs med påmelding, ca 20 stk deltok.*
19.12.19	*Julebord*	*Mat og Helse*	*Alle elevene, Trond Klaape, Terje Holen og 9.tr.bemanningen.*

For 2020, fra januar til 5. mars, ble det gjennomført undervisning om bærekraft, men på en litt utradisjonell måte. Bærekraft forbindes ofte med matproduksjon og bruk av naturens ressurser. Bærekraft gjelder også samfunnsutviklingen og hvordan vi ønsker samfunnet lokalt og nasjonalt skal utvikles for å bli et godt sted å bo og arbeide.

Ordfører i Gausdal kommune, Annette Musdalslien, ble utfordret av 9. trinnet på Gausdal ungdomsskole, til å fortelle om hvordan bygda Gausdal bør utvikles for å bli en attraktiv kommune å bo i for dagens ungdom. Elevene hadde forberedt en rekke spørsmål om samfunnsmessig, sosial og økonomisk bærekraft, og det ble holdt en times foredrag i hver klasse, (4 klasser), om temaet. Dette var da en ny måte både for oss og elevene til å gå inn i temaet bærekraftig utvikling, og opplegget ble godt mottatt av alle.

Høsten 2019 deltok friluftsgruppa på 9.trinnet i Gausdal i undervisning av legging av råkåfisk. Elever med tilknytning til grunneiermiljøet fisket egen fisk, som ble brukt. Lærer for dette oppdraget var Johannes Nordgården, Øvre Svatsum. Det ble demonstrert saltmengder, saltinnhold i lake, press av fisken, og oppbevaring fram til bruk.

I begynnelsen av mars 2020, var fisken klar for prøvesmaking. Etter prøvetaking på Mjøslabb, som viste at fisken var helsemessig forsvarlig å spise, ble det servert smaksprøver til samme gruppe som var med på nedlegginga av fisken. Alle fikk prøve å renske fisk, servere, og de aller fleste mente fisken hadde en god smak og konserveringen hadde vært vellykket.

Fra 12. mars 2020, ble skolene stengt og videre planer for undervisning måtte utsettes/ avlyses.

Som nevnt innledningsvis, er det gitt tilbud om å ta igjen et par opplegg høsten 2020, dersom gjeldende smitteverntiltak åpner for det. Fra prosjektledelsens side anser vi opplegget for nyttig og lærerikt. Tilbakemeldinger fra skoler og foreldre viser at undervisningen er godt mottatt.

Terje Holen

Sporhunder på freda rovvilt.

Prosjekteder: Annette Jørstad. Deltakere: Turid Hovland, Gran. Jakob Grothe, Lesja. Ingebjørg Jenssveen, Nord-Fron. Elise Lyftingsmo. Lesja.

Prosjektet har gjennom året hatt fokus på trening og utdanning mot sertifisering steg 2, av spesialhunder for sporing av freda rovvilt. Prosjektet er i sin helhet finansiert gjennom Forebyggende og konfliktdempende midler (FKT) bevilget av rovviltnemda i region 3. Prosjektmidler er formelt søkt gjennom Oppland Bonde- og Småbrukarlag, men driftes utenom OBS. Prosjektet har godtgjort OBS for leie av kontor og kontorutstyr. Utdanningen er et ledd i samarbeid med Fylkesmannen i tidligere Oppland for å kunne tilby skadefellingslag et verktøy i skadefelling først og fremst på ulv. Utdanningen skulle etter planen avsluttes vår/tidlig sommer 2020, men grunnet nedstenging av samfunnet, ble det, i samråd med Fylkesmannen i tidligere Oppland, videreført med mål om avslutning vår/forsommer 2021. Etter styrevedtak i OBS, vil ikke prosjektet fra 2021 lenger være formeldt eid av OBS. Den økonomiske administrasjonen overføres derfor fra 2021 til Norsk Bonde- og Småbrukarlag etter avtale med prosjektleder og Statsforvaltningen i Innlandet.

Annette Jørstad.

Freda rovvilt

Rovviltutvalget i årsmøteperioden mars 2019-april 2020 besto av Bjørn Rustestuen, Annette Jørstad og Astrid Olstad. Årsmøteperioden 2020 til 2021, ble det nedsatt nytt rovviltutvalg med regional sammensetning. Se oversikt utvalg.

Gjennomgang i rovviltutvalget i OBS 6.2, angående kartleggingsspørsmål fra NBS

Brev til rovdyrutvalget i NBS av 24.3. Krav til bruk av bedøvelse for å kunne skille mellom hann- og hundyr ved uttak av jerv etter 15.2.20.

Brev til rovviltnemda i region 3 av 27.3. i samarbeid med Oppland Sau og Geit (OSG) og Oppland Bondelag (OBL): Det anbefales at rovviltteamet i det nye Innlandet følger opp praksisen med å diskutere ulike prinsipielle spørsmål med faglaga og Sau og Geit før de henvender seg direkte til beitelag med ulike tiltak/forslag.

Endringer i rovviltforvaltningen – Prop 90L
Innspill til proposisjonen til Energi- og miljøkomiteen 12.mai. Kopi av innspill sendt Arbeiderparti-ordførerne i alle kommuner i Innlandet og AP sine stortingsrepresentanter fra Innlandet. Avisinnlegg ble sendt både lokal- og sentrale aviser. Lagt ut på OBS sin hjemmeside og Facebookside.

Åpent brev til Stortingspolitikerne fra Oppland den 14.5. i samarbeid med OBL og OSG angående uttak av jerv og gaupe i beiteprioritert område.

Brev til rovviltnemda i region 3 av 7.5. angående rovviltsituasjonen i region 3. Fellesbrev fra OBS, OBL og OSG.

Brev til rovviltnemda i region 3 av 7.6. angående jervekvota for 2020/2021. Fellesbrev fra OBS og OSG.

Brev til ordførere i kommunene i Gudbrandsdalen, Valdres og Nordre Land av 13.10. Forvaltning av jerv, bestandsmål og registrerte ynglinger av jerv i rovviltregion 3, 5 og 6.

Brev til NBS, styret og rovviltutvalget, av 13.10. Lisensjakt-bestandsmål for jerv i region 3,5 og 6.

Medlemmene i rovviltutvalget har vært representert på alle møtene i rovviltnemda i region 3 som har vært avholdt i løpet av året. De har benyttet

seg av taletiden som har vært tildelt. De har også deltatt på årlig dialogmøte med rovviltnemda og Statsforvaltningen i Innlandet.

Rovviltutvalget ser med bekymring på utviklingen i bestandene av fredede rovdyr i regionen. Det blir tatt ut for få dyr. Bestanden tilsier en sterkere beskatning.

Nord Gudbrandsdalen sliter med en jervestamme langt over bestandsmålet, og Gudbrandsdalen har blitt ny gaupesone, da det ikke er lov til å ta ut familiegrupper der.

I Vestoppland og Gudbrandsdalen har bestanden av etablert kongeørn vokst i antall, og det blir mer og mer streifere av ulv i regionen.

Rovdyr felt på skadefelling og lisensjakt i region 3 i 2020

Det har vært gitt 21 tillatelser til skadefelling er av fredet rovvilt, fordelt på ulv, gaupe og jerv

Det er felt 6 ulver

1 hiutak på jerv i Fron, 1 tispe og 4 valper.

7 jerver felt under lisensfelling.

8 gauper felt under lisensfelling.

Andre aktiviteter-henvendelser og saker.

Tiltak for å bedre økonomien i sau- og lammeproduksjonen. *Det ble 1. desember 2019 utsendt en spørreundersøkelse til alle sauebønder i Oppland. Undersøkelsen ble besvart av en del enkeltbrukere og 2-3 lokallag av sau og geit. Totalt representerte svarene ca. 250 brukere med sau. Svarene viste at svært få er villige til å ta grep i egen besetning med reduksjon av produksjonen, for å få produksjon og marked i balanse. Svært få ville endre praksis og krav for å oppnå kvalitetstilskudd for lam.*

Landbruksplast på avveie. *Prosjekt i regi Skåppå. Deltaker i styringsgruppa på vegne av OBS, Annette Jørstad. Oppfølging fra 2019 med avslutning januar 2020. Gjennom ulike tiltak regionalt langs Gudbrandsdalslågen ble det gjort en evaluering i januarmøte. Det returneres til gjenvinning 80 % av landbruksplasten. Av søppelinnsamlingen gjennom prosjektet, er det langt mer husholdning- og annen plast, enn landbruksplast som er samlet inn. På bakgrunn av dette omformuleres prosjektet til: Innsamling av plast, for neste søknadsomgang.*

Hold Innlandet rent – Gudbrandsdalslågen med sideelver. *Nytt prosjekt igangsatt høst 2020 i regi Skåppå. Deltaker i styringsgruppa på vegne av OBS er Kristian Ekre.*

Gruppa har hatt møter via «teams», der tema var førebuing og gjennomføring av ryddeaksjonen i 2020. Gruppa vart konstituert 27. april. Ingvild J. Aarhus, Skåppå Kunnskapspark, er prosjektleiar. Prosjektet fekk nær 800 000 kroner av Miljødirektoratet for å fullføre:

Kartlegging av forsøpla områder og områder der ein må ta særskilte omsyn. (SNO og fylkesmann)

Gjennomføring av frivillig ryddeaksjon over 4 dager.

Gjennomføring av haldningsskapande arbeid for å endre folks vaner med å kaste søppel i naturen.

Det vart sendt ut informasjonsmateriell og invitasjonar til skular, lag og foreiningar til å delta i ryddeaksjonen.

Aksjonen vart gjennomført 14.-20. september, der Gudbrandsdalslågen, området rundt, og elvetilløp, vart rydda for plast og anna avfall.

2500 barn og unge var med og det vart plukka 5 tonn avfall. Eit godt haldningsskapande arbeid. For få vaksne deltok i ryddeaksjonen i år samanlikna med fjoråret, da det vart plukka 18 tonn.

Kristian Ekre.

Foto: Hold Innlandet rent

Psykisk helse i landbruket. *Forprosjekt i regi Landbruksrådgivingen i Innlandet. Deltaker i styringsgruppa på vegne av OBS, Trond Klaape. Grunnet permisjon, har Annette Jørstad deltatt. Styringsgruppa besto av, i tillegg til OBS, Fylkesmannen i Innlandet (FMI), Innlandet fylkeskommune (IFK), Mattilsynet (MT), Oppland og Hedmark Bondelag og Innovasjon Innlandet. Forprosjektet ble avsluttet våren 2020 og hovedprosjekt igangsatt høst 2020. Se Trygg bonde*

Trygg bonde. *Hovedprosjektet i regi Landbruksrådgivingen Innlandet med oppstart 22.10. Deltaker i styringsgruppa på vegne av OBS er Elin Marie*

Ulsaker. Det gjennomføres en spørreundersøkelse for å samle data til evaluering av bestående nettverk. Det arbeides videre med evalueringen, blant annet med intervjuer først i november. En manual skal utarbeides, den skal være utformet som «en ramme» for et nettverk, med gode muligheter for skreddersøm. Mål om ti nye bondens nettverk med full opplæring.

Voksenagronom.
240 personer har deltatt på voksenagromstudier fra tidligere Oppland fra tiltaket ble igangsatt. Utdanningen består av seks fagmoduler: Plantefag, husdyrfag, skogbruk og utmark, økonomistyring, bygning, teknikk, energi og klima og næringsutvikling. Studiet gjennomføres med samlinger og egenstudier. Lena-Valle videregående skole har ansvaret for opplegg og bidrar med lærerkrefter. I 2020 ble det tatt inn 25 nye søkere for delstudiet 2020-2022. Randi Hasvoldseter, styremedlem i OBS, deltok på oppstartsamlingen den 25. august på vegne av OBS med velkomsttale til deltakerne. Hun orienterte om faglaget og OBS sin betydning for at landbruksutdanningen kom i gang i Oppland. Hun la vekt på den gode følelsen arbeidet med jord og dyr gir, men også at det er mange bekymringer. Økt kunnskap vil bidra til å unngå mange av disse og gjøre en bedre rustet til å unngå feil.

Otta slakteri – nedleggelse og arbeid for etablering av nytt slakteri- og kjøttforedlingsvirksomhet på Otta.
Utreding for en nedleggelse av Nortura Otta ble kjent i februar 2019. Det ble da nedsatt en arbeidsgruppe med mål å sikre slakteriet på Otta. Nedleggingsvedtaket i Nortura ble gjort 5. des. 2019. Det meldte seg da fort andre slakteriaktører for interesse, men Nortura ville ikke leie ut lokalene til nye aktører. Det ble da raskt igangsatt en prosess i arbeidsgruppa for å vurdere andre alternativer. I arbeidsgruppa deltok Trond Klaape på vegne av OBS. Første møtet ble avviklet på Klaape gard 5.2.20. OBS deltok i dette arbeide fram til sommeren 2020, men har etter det ikke vært engasjert i arbeidet med å starte Gudbrandsdal slakteri.

Jordvernalliansen Innlandet.

I januar ble OBS invitert inn som deltaker i Jordvernalliansen Innlandet. Vedtak om utvidelse av deltakere og endring av navn fra Jordvernalliansen Hedmark til Jordvernalliansen Innlandet, ble gjort i årsmøte i alliansen 30 oktober 2019. Endringene ble gjeldende fra 1.1.20. Styret i OBS gjorde vedtak om inntreden i alliansen i styremøte i februar 2020. Elin Marie Ulsaker deltok på konstituerende møte hvor det ble valgt arbeidsutvalg. Jordvernalliansen har egen hjemmeside og arbeidsutvalget i alliansen gir aktive høringsinnspill til jordvernsaker i kommunene. For mer info på:

http://jordvern.no/innlandet/

Partnerskap landbruk

Etter sammenslåing av fylkeskommunene, fylkesmennene i Oppland og Hedmark til Innlandet, og overføring av forvaltningsansvar fra Fylkesmann til Fylkeskommunen, ble det nedsatt en ny ledergruppe for landbrukspolitiske og administrative spørsmål i Innlandet. Denne gruppen erstatter det gamle fylkesvise Landbruksforum. I styremøte i april ble Trond Klaape, oppnevnt som representant i ledergruppa, med Ståle Støen HBS, som vara. Representant fra 1. september 2020 Astrid Olstad, som overtok etter Trond Klaape. Det ble også opprettet en arbeidsgruppe for partnerskapet. Der ble Elin Marie Ulsaker oppnevnt fra OBS og Kjersti Røhnebæk fra HBS. Arbeidsgruppen har i hovedsak behandlet spørsmål rundt midlene til Rekruttering og kompetanse (RK) og Regionale tilretteleggingsmidler (RT)

Ungdomsutvalget i OBS.
Grunnet nedstenging av samfunnet i mars, ble det ikke gjennomført noen aktivitet for ungdom. Det ble likevel sendt en henvendelse til alle medlemmer under 35 år den 22.juni hvor de ble bedt om å komme med innspill til saker og aktiviteter. Om det var interesse for en fylkessamling og hva den burde inneholde. Det var svært få tilbakemeldinger til leder av ungdomsutvalget.

Innlandsstrategien
Høringssvar sendt Innlandet Fylkeskommune 24.6.

Ferdigstilling av byggeprosjektet på Valle.
Etter flere års investering og bygging er Presteseter på Reinsvoll og Valle på Lena modernisert og fornyet. I regi Innlandet fylkeskommune og Lena-Valle videregående skole, ble det gjennomført en formell markering av at det store byggeprosjektet er gjennomført, den 30. oktober. Astrid Olstad deltok med tale og gave i anledning markeringen.

Arrangementet startet i den gamle, ærverdige Festsalen og ble avsluttet med enkel servering og mulighet for eksterne gjester til å få en liten utendørs omvisning i små grupper.

Talen til Astrid Olstad:
Jeg har vært så heldig å få være med på å feire at byggeprosjektet på Lena - Valle er ferdig.
Tida vi lever i krever stadig utvikling av kompetanse og muligheter for å hele tida tilegne seg kunnskaper om kanskje først og fremst jordbruk og matproduksjon, men den videregående utdanninga som Valle har hatt tilbud om i en del år, gir et springbrett for videre studier i flere retninger.
Det var derfor gledelig i dag å delta på denne markeringen på en avslutta byggeperiode.
Det er gledelig å konstatere at våre politikere har valgt å satse på både skolen Valle og de utdanningstilbud som er tilgjengelige både for de unge, først og fremst, men også for de voksne som overtar gardsbruk og skal drive disse brukene videre.
Det var en stor glede å overrekke bilde som Lynn Hege Myrvang hadde tegnet til denne dagen.
Med denne hilsningen bak på bilde :

Det er en glede å se "babyen vår" vokse og utvikle seg. Du er nå rusta for framtida og vi følger spent med på veien videre!
Oppland Bonde og Småbrukarlag, Astrid Olstad.

Åpent møte i regi Lillehammer SV på Lillehammer kino 28.10.

Tema for møtet var Håp og forandring i krisetid.
Kulturhjerte - ett møtested mellom barn og voksne, med norsk bakgrunn og med utenlandsk bakgrunn- åpnet med en flott sang.

Thea Kamfjord Eriksen - hadde ett gripende innslag om livsmestring, og deltagelse i samfunnslivet.

Jeg ble invitert til å si noen ord på vegne av landbruksnæringen. Der jeg tok opp en del utfordringer vi som bønder har. Både landbrukspolitisk - vi må få til en ny utjevning og fordelingspolitikk som skal stimulere til matproduksjon over hele landet. Bruke arealene der dem er.
Fysisk og psykisk helse, behov for bistand til å mestre livets hverdager.
Vi er nok enige på en del innen landbruk, og landbrukspolitikk , det bekreftet også Audun Lysbakken.

Så tusen takk for invitasjonen
Astrid Olstad.

***Deltakelse i juryen for Bedriftsutviklingsprisen i Innlandet** i regi Innovasjon Norge på oppdrag fra Landbruks- og Matdepartementet. Deltaker fra OBS var Astrid Olstad. Prisen for 2020 ble tildelt Louise Gjør, Fredheim gårdsutsalg.*

Intensjonserklæring om deltakelse prosjektsøknad i regi NIBIO *av 18. 9. Prosjekttittel: Sanking, kultivering, høsting og bruk av ville spiselige vekster. Søknaden ble avslått i styrene for Forskningsmidler for jordbruk og matindustri. Søknaden er videre sendt for støtte fra Fjellandbruksmidlene.*

Deltakelse dialogmøte med rovviltnemda i region 3*. den 17.12. Ole Petter Berget deltok fra rovviltutvalget i OBS.*

Merknader reguleringsplan DNT- hytte Flekkmoen*, Nord-Fron kommune 13.08.*
Merknader reguleringsplan utvidelse hyttefelt Værskei. *Gausdal kommune.*
Merknader kommuneplanens arealdel *omdisponering av beitearealer til fritidsbebyggelse, Gausdal kommune.*
Klage på dispensasjonssak *for oppføring DNT-hytte på Flekkmoen, Nord-Fron kommune av 10.9.*
Merknader til planprogram *for Holslåa i Nord-Fron kommune av 5. oktober.*
Brev til styret i NBS*. Lammesesong-innfrysing-kostnader av 27. 9.*
Brev til styret i NBS*. Prisløypa lammeslakt av 26. 6.*
Fellesbrev til Nortura *angående anleggsplaner for slakting firbeinte dyr, fra OBS, HBS og BBS av 2. september. Svar fra Nortura av 23. september.*
Brev til landbrukskontorene *i tidligere Oppland av 3.11. om viktigheten av å vedta beitebruksplaner som juridiske planer gjennom kommuneplanens arealdel.*
Brev til alle beitelag *i tidligere Oppland av 2.11. med oppfordring om å følge opp arbeidet med kommunale beitebruksplaner.*

Innsendte saker fra lokallag
Saker innsendt til fylkesårsmøte, står under kapittel: Fylkesårsmøte.

Ringebu-Fåvang BS: Ønske om fellesmøter jevnlig mellom lokallag og fylkesstyret av 14. september. Støttet i styret.

Nord-Fron BS: Ønske om kartlegging av kommunenes beitebruksplaner i gamle Oppland av 10. september. Vedtatt i fylkesstyremøte 12. oktober. Gjennomført med ferdigstillelse 4.11.

Sør-Fron kommune ved ordfører av 2.12. Forbud mot hogst og beiting i flommarkskog.

Øystre Slidre BS: Orientering og oppfordring om engasjement om Nye Løken gård av 10.9.

Fåberg BS: Forespørsel om behandling av innsendte saker fra Fåberg BS, fellessaker fra Øyer-Tretten og Fåberg BS og fellessaker fra Øyer-Tretten, Fåberg og Gausdal BS av 29.9. Oversikt sendt Fåberg BS 7.10.

Vågå BS: Turgåere og løse hunder av 10.8. Behandlet i styremøte 31.9.

Bistand til lokallag og andre.
Rullering av beitebruksplan for Nord-Fron.
Utarbeidelse og layout invitasjon. Styremøte for NBS og åpent møte i Nord-Fron 3.september på vegne av Nord-Fron BS.

Covid19:

Da Norge stengte ned grunnet Covid19 i mars, gjennomførte ansatte ved fylkeskontoret hjemmekontor etter henstilling fra fylkesleder. Det ble gjennomført beredskap ved kontoret gjennom påsken. Trond Klaape deltok i samhandlingsråd i regi Innlandet fylkeskommune hvor tiltak for å støtte opp om bedrifter og arbeidstakere i Innlandet, ble drøftet. I samråd med Hedmark og Buskerud BS, ble felleskonferansen med påfølgende fylkesårsmøter, avlyst. Hvert fylkeslag avviklet deretter sine årsmøter digitalt. Gjennom resten av 2020 ble det delvis praktisert hjemmekontor for de ansatte. En del styremøter ble avholdt digitalt, mens alle fysiske samlinger og utadrettede aktiviteter, ble avlyst.

En rekke spørsmål trengte raske svar. Særlig gjaldt dette innleid utenlandsk arbeidskraft for gjennomføring av forberedende vårarbeider innen grønt- og fruktsektoren. Fylkesstyret og lokallag deltok med flere innspill og spørsmål til NBS. NBS sammen med Norges Bondelag og andre aktører innen landbruket, hadde gjennom våren tett dialog med Landbruks- og Matministeren og tok opp flere av de innspillene og spørsmålene fylkeslaget hadde. Nord-Fron BS tok opp behovet for lokale beredskapsplaner for landbruket. Dette støttet fylkesstyret opp om. Gjennom sommeren og tidlig høst, ble det tilrettelagt for innleid arbeidskraft av utenlandske arbeidere. Dette var ikke problemfritt for verken arbeidere eller gårdbrukere. Flere arbeidere hadde store utfordringer med retur til sitt hjemland etter endt

arbeidsoppdrag. Det var også strenge rutiner for karantene og etter hvert pålegg om testing. Alt i alt, ble det meste av sesongens grønt, bær og frukt, plantet og høstet. I november ble det påvist smitte av Covid19 fra og til mink. Det ble da igangsatt en undersøkelse på norske minkgårder for å kartlegge smitteverntiltak. Det ble gjennomført spesielle smitteverntiltak ovenfor veterinærer og i varestrømmen fra bonde til butikk. Det var svært viktig å holde matproduksjon og vareflyten av matvarer i gang. Matproduksjonen fikk derfor status: Samfunnsviktig næring.

Samtlige samhandlingsmøter, med noen få unntak, med Fylkesmann og Fylkeskommune, ble gjennomført digitalt. Representantskapsmøter, fylkesledermøter, forsikringssamling og landsmøte i NBS ble også gjennomført digitalt.

Avlyste arrangementer grunnet Covid19.

- *Jordbruksfaglig samling i regi Fylkesmannen i Innlandet 25. og 26. april*
- *Bureiserhelg i juni og juli og september, i regi OBS.*
- *Økt kjøttproduksjon på kastrater i regi OBS*
- *Årlige lokale og regionale matfestivaler*
- *Matmarkering i by`n i regi OBS.*
- *Samling for tillitsvalgte i lokallag i Valdres i regi OBS*
- *Stølsarrangement, Valdres, i regi OBS.*
- *Gras erstatter kraftfòr i regi OBS*

Ferdigstilling av fjøset på Åseng, Maihaugen.

Høsten 2019, ble det i regi av OBS, gjennomført en innsamlingsaksjon for ferdigstilling av fjøset på bureisingsbruket Åseng på Maihaugen. Det ble sendt søknad til Oppland Fylkeskommune, samtlige kommuner i Oppland, Sparebankstiftelsen DNB og lokallagene i OBS. Følgende ga økonomisk støtte:

Lokallag i OBS kr. 52600.- Oppland Fylkeskommune kr. 50 000.-, 6 kommuner kr. 60 000,- og Sparebankstifelsen DNB kr. 100 000.- Til sammen kr. 262 600.-

Maihaugens overslag over kostnader var på kr. 490 000.- og målet for OBS var å samle inn kr. 200 000.- Pengene er oversendt Maihaugen

Klar for våren?

- med kvalitetsprodukter fra Norgesfôr!

Såfrø
Spør oss om vårt utvalg på både konvensjonelle og økologiske frøblandinger til surfôr, høy, beite og grønnfôr.

Rundballeplast
Vi tilbyr flere varianter av rundballeplast både til surfôr og halm.

Ensilering
GrasAAT Lacto, GrasAAT Plus og maursyre leveres i ulikt kvantum etter behov (25l, 200l, 1000l, bulk). Vi tilbyr også Kofasil-produkter.

Norgesfôr Vinstra Bruk
Tlf 61 29 01 20
vinstra.norgesfor.no

Norgesfôr Ottadalen Mølle
Tlf 61 21 18 20
ottadalen.norgesfor.no

Strand Unikorn
Tlf 62 35 15 00
strandunikorn.no

norgesfor.no

NORGESFÔR

Alltid der **for deg**

.